

РОЗДІЛ 4

РЕГІОНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗИМОВОЇ МЕЛОТИПОЛОГІЇ. СЕРЕДНЯ НАДДНІПРЯЩИНА

УДК 784.4(477.41):398.332.42

Ганна Коропніченко (Київ)

ТРАДИЦІЙНІ НОВОРІЧНІ НАСПИВИ КИЇВЩИНИ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕХІДНИХ ЗОН

Проблемна науково-дослідна лабораторія етномузикології
НМАУ ім. П. Чайковського (ЛЕК)
Тел.: 099 1617132, e-mail: a6nk21@ukr.net

Автор досліджує традиційні новорічні наспиви Київщини, визначаючи їх структурно-типологічні та мелогографічні характеристики. Згідно проведеного аналізу, тут функціонують новорічні мелодії 12 ритмоструктурних типів. Враховуючи жанрово-структурні та статево-вікові показники, автор розподіляє аналізований матеріал на три групи: щедрівки молодіжного циклу (строфічної будови з рефреном), театралізовані ігри «Коза» й «Меланка» та дитячі щедрівки, засівалки елементарної будови. Як і в попередніх роботах, автор простежує існуючі на цих теренах ознаки різних регіональних традицій у їх ареальних опозиціях. Найбільш показовою виявилася опозиція північ/південь, репрезентована ігровими щедрівками до «Кози» і «Меланки», а в межах «меланкового» ареалу виразно позначилася опозиція Лівобережжя/Правобережжя.

Ключові слова: колядки, щедрівки, Київщина

Пропонована стаття є другою, завершальною частиною роботи, присвяченої зимовому обрядовому циклу на Київщині¹. Раніше було опубліковано статтю, у якій розглядався жанр місцевих колядок [Коропніченко, 2009]. Об'єктом дослідження цієї роботи стали мелодії новорічного циклу. Так само, як і різдвяні, вони вивчаються у контексті дослідження перехідних зон – теми, що логічно постає зі специфіки музичного матеріалу [Коропніченко, 1996; 1998]. Базовими для дослідження стали експедиційні матеріали, зафіксовані автором у десяти районах сучасної Київщини на обох берегах Дніпра – Іванківському, Вишгородському, Бородянському, Києво-Святошинському, Макарівському, Васильківському (Правобережжя), Броварському, Бариськівському, Згурівському, Яготинському (Лівобережжя)².

Темі вивчення новорічних українських наспівів вітчизняними етномузикологами в останні два десятиріччя було присвячено чимало уваги. Більшість становлять регіональні дослідження, де подається структурний аналіз новорічних наспівів із певних теренів. Серед таких публікацій назвемо роботи Є. Єфремова [Єфремов, 1997], І. Клименко [Клименко, 2005], О. Смоляка [2012], М. Скаженик [Скаженик, 2004; 2014; 2017], Л. Лукашенко [Лукашенко, 2001; 2008], Ю. Рибак [2001; 2005], В. Коваль [Коваль, 2006; 2011], Т. Сопілки [Сопілка, 2004], С. Карпенко [Карпенко, 2012] та інших дослідників. Тема зимових наспівів стала головною в останні роки для вчених київської етномузикологічної школи, в результаті чого у 2016 році в світ вийшов збірник «Проблеми етномузикології», повністю присвячений зимовим обрядовим наспівам та їх мелогографії. До нього увійшли регіональні роботи О. Терещенка [Терещенко, 2016], Г. Пшенічкіної [Пшенічкіна, 2016], Г. Пеліної [Пеліна, 2016], А. Любимової [Любимова, 2016], Л. Лукашенко [Лукашенко, 2016]. Ґрунтовними роботами структур-

¹ Сьогодні етнопонім «Київщина» у науковому середовищі вживається у двох значеннях: а) історичному (коли мова йде про «Київську землю» як історико-територіальну одиницю, що охоплювала землі полян, деревлян, уличів (у басейні Південного Буга), сіверян, частково дреговичів і волинян); б) у сучасному (назва регіонів, що походить від назв існуючих більш як півстоліття областей – Львівщина, Луганщина і т. п.). Наші дослідження проводилися саме в цих межах – сучасних адміністративних кордонів.

² Музичний фольклор Київської обл. в її сучасних адміністративних межах досліджується автором статті з кінця

1989 р. В особистому архіві автора налічуються записи з 116 сіл правобережної (65 населених пунктів) та лівобережної (51 населений пункт) Київщини. Враховувалися також матеріали з друкованих і рукописних джерел, у тому числі з прилеглих територій.

но-типологічного та мелоареалогічного спрямування стали дослідження Є. Єфремова [Єфремов, 2016а; 2016б] та І. Клименко [Клименко, 2012; 2016]. Ця робота має на меті збагатити та доповнити Атлас зимових мелотипів України, що розробляється вітчизняними етномузикологами, матеріалами з Київщини.

Етнографічний контекст. Як і повсюдно в Україні, у селах на Київщині новорічні обряди відбувалися під «старий» Новий рік 13 січня (31 грудня за старим стилем), а завершувалися вранці 14/1 січня. Першими після обіду, ще до сутінків йшли щедрувати діти: до сусідів, хрещених – до кого наказували батьки. Перед настанням темряви щедрували дівчатка-підлітки («Меланка», «Васильова мати») й окремо хлопці-підлітки («Чуку-чуку, місячуку»). Пізно ввечері в деяких селах на Правобережжі дівчата виходили в поле чи на город і ворожили собі на долю, «гукаючи» її («...Доле, гов!»). У цей самий час починали щедрувати дорослі дівчата, збираючись групами. Здебільшого, окремо від них ходили ватаги ряджених парубків з «Козою» або з «Меланкою». Ці ритуальні обходи тривали доти, поки щедрівники не обходили усі двори свого кутка. Зранку ще затемна йшли по сусідах засівальники – виключно представники чоловічої статі: хлопчики, а в деяких селах дорослі чоловіки-сусіди.

Тож аналізований цикл новорічних наспівів характеризується значною кількістю жанрових груп. Це: щедрівки (виконуються переважно дівчатами), театралізовані ігри «Коза» (виконуються хлопцями), «Меланка» (виконуються хлопцями/дівчатами підліткового віку), дитячі щедрівки, дитячі засівальки, наспіви, що супроводжують новорічні ворожіння (виконуються дівчатами). Втім, остання група не належить до обрядів новорічних обходів дворів.

Відповідні жанровим групам мелодії будуть розглянуті у статті з урахуванням їх функціонально-жанрового контексту за структурними (ритмокомпозиційними, ладоінтонаційними) показниками.

Мелоструктурна та мелегеографічна характеристика новорічних наспівів. І. Клименко на основі аналізу доступних українських зимових матеріалів систематизувала їх за ритмічними критеріями, результатом чого стало утворення кількох базових макрогруп [Клименко, 2016, с. А4–А7]. Макрогрупи складаються з форм, які відрізняються за ритмо-композиційними ознаками; врахований також жанрово-функціональний аспект побутування наспівів. Для опису типових мелоритмічних композицій новорічних наспівів Київщини ми використали систему силаборитмічних кодів, розроблену І. Клименко, та вводимо для апробації нові індекси, запропоновані нею у даному збірнику (див. кольорову врізку А4–7). Вони дають змогу уніфікувати класифікацію зимових наспівів для подальших різнорегіональних структурологічних розвідок.

Масив щедрівок Київщини для зручності аналізу умовно поділений нами на три групи.

Першу групу складають щедрівки молодіжного циклу, характерними прикметами яких стали строфічна будова й обов'язкова наявність рефрену. До неї входять мелотипи «J44;P44²» та «J 44;P44²».

Тип «J44;P44²» «Зм01-2.24». Його ритмічною відзнакою стала чотирискладова, ізоритмічна для всіх силабогруп будова, що має форму висхідного іоніка 1122 і базується на тридольній метричній основі. Композиційна форма – трирядкова строфа, текст якої складається із заспівного рядка 4+4 зі змінним тек-

том, та дворядкового рефрену (4+4)² з постійними словами: «Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я» – нотація 1. Локальний різновид цього наспіву «Зм01-2.24»² відрізняється від основного варіанту дробленням перших двох вісімок, здебільшого в обох силабогрупах заспіву першої строфи³: ½½½½22⁴. Типові текстові інципіти: «Що у цьому домі тихая вечеря» [варіант: «як у Божім раї»] – нот. 2.

Мелодії щедрівок цього типу мають мажорний нахил. За ладовою організацією їх можна розподілити на три групи. До першої, найбільшої групи, входять тетраордові наспіви із субквартою та з квартовою опозицією ладових опор 1–4/2 (2 шабелі виникає в результаті терцієвої підміни 4 шабелі)⁵. Другу групу утворюють мелодії квінтового діапазону без субкварти, в їх основі лежить тетраорд g-h-c-d⁶. Окрему нечисленну групу становлять щедрівки малотерцієвого обсягу з субсекундою (див. нот. 1). У географічному просторі ці три різновиди розташовані таким чином: на лівобережному Поліссі – терцієві, у Подніпров'ї (вздовж Дніпра) – квінтові, у перехідній зоні (Баришівський, частина Згурівського р-нів) – квартові.

На дослідженій території цей тип – з усіма його різновидами – є найпоширенішим серед новорічних наспівів. Він покриває карту всієї лівобережної Київщини, а також нешироку смугу Правобережжя, де зафіксований у перехідній зоні (с. Мироцьке Києво-Святошинського р-ну, с. Литвинівка Вишгородського р-ну) і центрально-подніпровському локусі (Васильківський, Обухівський р-ни). Саме тут, на землях Київського правобережжя проходить північний кордон описаного типу щедрівок, адже на Київському Поліссі він не фіксується. Матеріали, зібрані київськими фольклористами О. Валаховою та Т. Тонкаль, підтверджують факт його побутування у південних районах правобережної Київщини. Якщо серед наших новорічних матеріалів цей тип є найбільш поширеним, то у сусідніх новорічних традиціях Чернігівщини [Карпенко, 2012], Полтавщини [Сопілка, 2004] він за частотними показниками значно поступається наступному типу «Зм08.24/24».

Тип «J44;P44²» «Зм08.22/24» у досліджуваній новорічній традиції представлений щедрівками молодіжного циклу, що виконуються дівчатами. Його строфа складається із заспівного рядка – здвоєного монохронного чотиридольника 2222 та дворядкового рефрену, силабічні групи якого організовані не у 4-дольному ритмі, а у шестидольному 4224. У заспіві перші дві долі модельного ритму можуть розщеплюватися через коливання кількості силабохрон у вір-

³ Дроблення перших двох вісімок трапляється і в серединних строфах.

⁴ М. В. Лисенко зафіксував його у Борисполі (лівобережна Київщина) з текстом «Що у Русалімі рано задзвонили» [Лисенко-Єфремова, 1990].

⁵ Села Жердова, Калинівка, Тарасівка Броварського р-ну; Пасічна, Хлопків, Дернівка, Лук'янівка Баришівського р-ну; Пасківщина, Усівка, Войкове Згурівського р-ну; Литвинівка Вишгородського р-ну; Мироцьке Києво-Святошинського р-ну, район Позняки у Києві (записи М. Карагоди, КНУКіМ).

⁶ Семиполки, а також Велика Димерка, Заворичі, Богданівка Броварського р-ну; Корнівка Баришівського р-ну.

⁷ Згідно даних Є. Єфремова [Єфремов, 1994].

шових групах від 4 до 6: **2222** («Сів Сус Христос»), **11222** («Да вечеряти»), **111122** («По́за гаєм, гаєм»). Кількість силабохрон у рефрені, навпаки, є постійною 4+4, що пов'язано із незмінним текстом «Щедрий вечір, добрий вечір⁸ / Добрим людям на здоров'я». Композиційні різновиди залежать від відмінностей у рефренах, що слідує за заспівним рядком. Рефрен буває:

а) однорядковим **3м08.22** – нот. 4 (вони зафіксовані у селах Стара Оржиця Згурівського р-ну, Залісся Броварського р-ну, Триліси Фастівського р-ну, м. Вишгород, м. Бориспіль);

б) дворядковим **3м08.24** – нот. 3 (с. Шевченкове Згурівського р-ну).

Типовими ладо-інтонаційними рисами мелодій **3м08.22/24** виступають мінорний нахил і наявність у них кількох ладових опор. Одну групу утворюють мелодії, ладова система яких складена з двох вузьких звукорядів, що співвідносяться як паралельні мажор і мінор: V-1-III-3 (села Жердова, Гоголів, Залісся Броварського р-ну). До другої групи належать триопорні мелодії на основі мінорних тетраходів (іноді з низьким 2 шаблем), у яких ладовими опорами виступають шаблї 1-3-4/2 (села Стара Оржиця, Пасківщина, Шевченкове Згурівського р-ну).

У кількісному відношенні тип **3м08.22/24** значно поступається раніше описаному **3м01-2.24**. Нашими експедиціями було зафіксовано усього вісім зразків означеного типу: у селах Жердова, Залісся, Гоголів⁹ Броварського р-ну; Стара Оржиця, Пасківщина, Шевченкове Згурівського р-ну; місті Вишгород; селі Триліси Фастівського р-ну. Матеріали О. Валахової та Т. Тонкаль підтверджують побутування цих наспівів також на півдні Київського правобережжя (Таращанський район) у деяких селах типу **3м01-2.24** та **3м08.22/24** співіснують (Жердова, Залісся Броварського р-ну, Красне Згурівського р-ну, Триліси Фастівського р-ну, Підгірці Обухівського р-ну [Сніжко, 1998], с. Мармулієвка Володарського р-ну). Незначна кількість наспівів не дає можливості говорити про ареальні опозиції (композиційні, ладоінтонаційні). Про них можна говорити лише за даними картографування усього масиву зразків типу **3м08.22/24** (див. оглядову карту 3 у статті [Клименко, 2016, с. А10]). На суміжних землях, зокрема на Полтавщині, з'являється ряд структурних модифікацій щедрівок цього типу [Сопілка, 2004]. Там спостерігається така закономірність: від Дніпра на схід простежується зростання кількості ритмоструктурних різновидів, і навпаки – доцентрово зі сходу на захід до Дніпра йде їх структурне спрощення, згортання.

Осібним типом є зразок з с. Жердова Броварського р-ну з ознаками колишньої обрамленості **3м08.52**.

Другу групу складають щедрівки, котрі виконуються у процесі обрядових театралізованих дійств «Меланка» та «Коза».

Тип **4₅4³** **3м15.622**. Щедрівки цього типу супроводжують обрядову гру «Меланка». Зазвичай її учасники – ряджені парубки. Текст побудований у формі восьми-дев'ятискладових рядків **4₅+4**, що утворюють трирядкову строфу. У наспіві вірші отримують ритмічне втілення: **1221,1221** «Ой учора

ізвечора», «Повій, вітре, буйнесенький» та **11121,1221** «Пасла Меланка два качори», «Посію тебе в городочку» – нот. 5. За структурними ознаками щедрівки-меланки типу **4₅4³** належать до так званого «подністровського типу». Північними теренами правобережної Київщини, де був зафіксований «меланковий» тип **4₅4³**, був правий берег р. Ірпінь¹⁰. Далі він поступово охоплює південніші райони і все частіше трапляється у західному та південному напрямках. Згідно доступних матеріалів, ми виявили побутування меланкових щедрівок типу **3м15.622** у селах Барахти Васильківського р-ну¹¹; Дешки Богуславського р-ну; Шандра Миронівського р-ну; Сніжки¹² та Винарівка¹³ Ставищенського р-ну; Лук'янівка та Кислівка Таращанського р-ну¹⁴; місцевостях Глибочиця, Боярка у Києві¹⁵. У сусідніх музичних традиціях – на Поліссі та Київському Лівобережжі цей тип не виявлено. Отже, саме тут, у центральних районах правобережної Київщини проходить північно-східний кордон ареалу меланкових щедрівок, епіцентром якого вважається басейн річки Дністер. Разом з тим – це ще й північно-східна межа подільського музичного діалекту (див. [Коропніченко, 1998]).

До «меланкових» також зараховуємо щедрівки, в основі яких лежить принцип серіації [Іваницький, 1995] – повтор незмінного мелодичного мотиву. Ці щедрівки зустрічаються з двома різними сюжетами: «меланковим» (з інципітом «Меланка ходила Василька будила») та щедрівним («Василева мати пішла щедрувати»). О. Терещенко у своїй розвідці про «Меланку» [Терещенко, 2016, с. 39], з огляду на відсутність рядження та ігрового моменту, атрибує цю наспів виключно як щедрівковий, не зважаючи на інципіти. Автор позначає побутування цих у більшості лівобережних мелодій у придніпровських районах Кіровоградщини та правобережній Дніпропетровщині¹⁶. Але незалежно від змісту, їм притаманна шестискладова будова віршів, які реалізуються у декількох ритмічних варіантах. Текстова формула «Меланка ходила» реалізується у двох варіантах ритмо-малюнків: специфічному **а) 121121** **3м16сп=3м03-1.10тн** – нот. 6 (с. Данилівка Васильківського р-ну) та типовому **б) 121212** **3м16-2.10** – нот. 7 (с. Барахти Васильківського р-ну¹⁷). Текст з початковими словами «Василева мати» (варіант: «Причистая Мати») теж має кілька варіантів ритмічного втілення. Тип **16ⁿ** **3м16-1.10** – монохронний шестидольник **222222** одноелементної форми, де кожній модельній силабохроні відповідає один склад (нот. 8). Він лучиться зі звукорядом **g-c-d**. Тип **16ⁿ** – мелорядок, складений з трьох ямбічних пар **121212** **3м16-2.10** – нот. 9.

Зустрічається розширення мелорядка: а) за рахунок розщеплення-дроблення першої силабохрони ритмічної моделі, але без зміни загального часу звучання

⁸ На Поліссі – «Щедрий вечор».

⁹ Останній – за експедиційними даними студентів КНУКіМ.

¹⁰ Переважна більшість аналізованих зразків залучена з матеріалів інших збирачів.

¹¹ Експедиційні записи О. Мартиненко (КНУКіМ).

¹² Експедиційні матеріали А. Іваницького. Архів КНУКіМ.

¹³ Рукописні матеріали ІМФЕ.

¹⁴ Експедиційні матеріали О. Валахової та Т. Тонкаль.

¹⁵ Рукописні матеріали ІМФЕ з колишніх сіл, що нині входять у межі Києва.

¹⁶ Це стосується правобережних щедрівок цього типу, адже лівобережні побутують із текстом «Василева мати».

¹⁷ Експедиційні записи О. Мартиненко (КНУКіМ).

½21212 («Золотий хрест держала, золоту кадильницю»); б) за рахунок збільшення силабохрон і, відповідно, зміни метричної сітки 1212113 («На Йордани стояла, молитовку читала»).

Представлені ритмічні будови можуть інтонаційно втілюватися у таких ладомелодичних версіях: у малотерцієвому звукоряді (інколи із субквартою, нот. 10)¹⁸; квартовому (трихорд у кварті) (g-b(h)-c), (нот. 9); у квінтових ангеітонних звукорядах g-b-c-d (нот. 8) або g-a-h-d (нот. 7, одиничний). Перелічені ладомелодичні різновиди наспівів групи «Зм16» утворюють певні локуси. Найбільший масив – це квінтові трихордові ангеітонні звукоряди. Вони функціонують у перехідній та центральній частинах лівобережної Київщини. Малотерцієві звукоряди сконцентровані на Поліссі: села Плоске Броварського р-ну; Пасківщина Згурівського р-ну; Розтісне та Любимівка Вишгородського р-ну. Кварткові трихордові звукоряди – у перехідній зоні: с. Дернівка Баришівського р-ну; с. Русанів Броварського р-ну; Позняки у Києві.

Шестискладова віршова форма «Василева мати» інколи переритмізовується у чотиридольну будову «J4ⁿ 2222» «Зм03-1.10», в якій перші дві долі моделі стабільно розщеплені, а дві останні – спорадично (111211 «золоту кадильницю»), в залежності від структури тексту – нот. 10. Мелодія інтонуються на трьох щаблях у малотерцієвій ладовій системі (опера – нижній тон). Такі щедрівки виявлені у невеликій кількості на обох берегах Дніпра у північних районах Київщини: села Плоске Броварського р-ну та Розтісне і Любимівка Вишгородського р-ну).

Переважає кількість щедрівок, пов'язаних із текстом «Василева мати», побутує на лівобережній Київщині. Текстова форма «Меланка ходила» виявлена лише у двох селах Київського правобережжя на правому березі Ірпеня (села Данилівка, Барахти Васильківського р-ну).

Тип «J55²» «Зм09.10/12_ТК» пов'язаний із наспівами, що виконуються хлопцями під час театралізованого дійства «водіння Кози». Його музично-ритмічна модель 11112, а текст поділений на вірші, складені з п'ятискладових груп. Часом кількість слів збільшується до шести, відповідно змінюється і ритмомалюнок 11111 («де Коза ногою / там жито копою»). Композиція цілого твору здебільшого складається з повтору одноелементних «Зм09.10» або двоелементних побудов «Зм09.12» – нот. 11. Варіанти ладової будови пісень до «Кози»: а) терцієвий (терція мала або велика) двоопорний лад (м. Вишгород), б) квартовий лад із послідовною зміною опор 3-1 та 4-2 (с. Сичівка Вишгородського р-ну), в) квінтова триопорна (5-4-1) ангеітонна ладова форма (с. Трубуків Броварського р-ну).

Третю групу утворюють дитячі щедрівки і засівалки, в основі яких лежать тридольні та чотиридольні ритмоструктури елементарної будови. Це однотонові, двотонові (секундові або терцієві), трихордові (у кварті або квінті) приспівки. Загальною рисою дитячих щедрівок є низхідний напрямок руху мелодій.

Тридольна підгрупа. 1. Тип «J4ⁿ» «Зм01.10» утворюють тридольні чотирискладники на основі висхідного іоніка 1122. У досліджуваній традиції він представлений дитячими щедрівками одноелементної будови терцієвого (g-as-b) та квартового (g-a-h-c) діапазону з низхідним напрямком мелодій. – нот. 12. Даний тип зафіксований лише у двох селах Броварського району – Семиполки й Богданівка.

2. Типологічна група на основі хоріамба 2112 може бути поділена за функціональною ознакою на щедрівки та засівалки. Ознаки кожної з підгруп індивідуалізовані.

Дитячі щедрівки типу «J4ⁿ» «Зм02.10» пов'язані з формульними текстами «Щедрий вечір, добрий вечір», «Щедрик, щедрик, щедрівочка», «Ластівочка щебетала», «Чичу-чичу, місячику», «Що на річці на Йордани». Їх композиція є одноелементною – нот. 13. На досліджуваних теренах наспіви з ритмомалюнком 2112 є найбільш поширеними з-поміж дитячих щедрівок.

Ритмічний варіант творить форма з редукованою останньою долею, коли замість 2112 виникає 2111, відповідно розмір змінюється з тридольного 3/4 на 5/8 – нот. 14 «Зм02сп.10». Цей тип виявлений у селах Здвижівка Бородянського р-ну, Забуччя Києво-Святошинського р-ну, Триліси Фастівського р-ну, Велика Димерка Броварського р-ну. Звукоряд у всіх мелодіях цього локального варіанту малотерцієвий g-a-b, із низхідним мелодичним рухом.

Засівалки – це кількісно невелика група приспівок¹⁹ із типовим інципітом «А в полі, полі сам Бог походив». У результаті розщеплення модельних долей (в залежності від поетичного тексту) чотирискладник може розбитися до 5-складника 11112 – нот. 15 (зрідка також 11111). Модельний малюнок відновлюється всередині тексту на словах «Ходить Ілля на Василя, носить пугу житянюю».

Засівалки демонструють два типи композицій: одноелементні «Зм02.10», які лучаться з малотерцієвою (g-a-b) або квартовою ангеітонною (g-b-c) ладоінтонаційною формулою (ідентичні щедрівкам), та двоелементні «Зм02.12», що побудовані за схемою «запитання-відповідь» – нот. 16.

Чотиридольна підгрупа. Тип «J4ⁿ» «Зм03-1.10» належить до чотиридольних чотирискладовиків 2222 і представлений у наших матеріалах одноелементними щедрівками із текстовими формулами «Щедрик-ведрик», «Щедрик, щедрик, щедрівочка», «Щедрівочка щедровала». Дробленню підлягають усі чотири модельні долі ритмоформули: 2222 (щедрик-ведрик), 21211 (щедрику-ведрику), 21122 (кишку ковбаски), 1111,1111 (щедрівочка щедровала) – нот. 17. Щедрівкам типу «Зм03-1.10» відповідають наступні типові ладо-інтонаційні формули: двотонові звукоряди із секундовим співвідношенням тонів (g-a), терцієвим співвідношенням (g-b, або g-h), квартовим співвідношенням (g-c); тетрахорди g-a-b-c та g-a-h-c; інтонування на одному тоні; безінтонаційне скандування віршового тексту. Усім мелодіям названих звукоря-

¹⁸ У селах Данилівка Васильківського р-ну, Плоске Броварського р-ну, Розтісне Вишгородського р-ну, Пасківщина Згурівського р-ну, Любимівка Вишгородського р-ну, Позняки (тепер – район Києва).

¹⁹ Мелодії дитячих засівалок зафіксовані у с. Данилівка Васильківського р-ну; с. Сухолуччя Вишгородського р-ну; Вишгород; с. Забір'я Києво-Святошинського р-ну; с. Семиполки Броварського р-ну; селах Перемога, Хлопків, Недра Баришівського р-ну; с. Лизогубова Слобода Згурівського р-ну.

дів (окрім двох останніх) притаманний низхідний напрямок мелодичного руху.

Окрему жанрову групу утворюють наспіви до ворожби, що виконувалися дівчатами напередодні Нового року / св. Апостола Андрія Первозваного. Хоча вони не належать до обряду обходу дворів, однак час виконання дає підставу зараховувати їх до новорічної групи наспівів. Ми зафіксували їх усього у трьох селах Правобережжя – Забуччя та Мироцьке Києво-Святошинського р-ну, Наливайківка Макарівського р-ну. В основі наспівів до ворожби лежить тип «J4ⁿ» «Зм03-1.10» – монохронний чотиридольний 2222, в якому кожному віршовому складові відповідає одна ритмічна одиниця-доля, однорядкової музичної форми. Мелодика цілком речитативна і становить чергування двох звуків секундового співвідношення. Весь твір являє собою лише два восьмикладові вірші, і завершується позамелодичним вигуком-зверненням: «Доле, гов!» – нот. 18 (с. Забуччя Києво-Святошинського р-ну). Без сумніву, ці коротенькі наспіви належать до архаїчного шару фольклору, адже пов'язані з давніми язичницькими ритуалами ворожби на дівочу долю²⁰.

* * *

Підсумовуючи проаналізовані матеріали, зазначимо, що превалююча більшість новорічних наспівів побутує на землях Київського Лівобережжя та у вузькій придніпровській смузі Правобережжя. На досліджених теренах Правобережної Київщини домінує жанр колядок. Новорічний цикл наспівів Київщини, на відміну від різдвяних, характеризується значною кількістю жанрових різновидів, що цілком характерно для перехідних зон [Коропніченко, 1996; 1998]. Зимова традиція Київщини (і зокрема новорічна) є унікальним явищем, адже в ній простежується зіткнення музично-етнографічних макроопозицій північ/південь та схід/захід України. Тут стикаються і межують у різних співвідношеннях різнорегіональні етнічні традиції: середньо- та східно-поліська, північно-східно-подільська, право/лівобережна подніпровська. У межах їх пограниччя утворилися так звані міжрегіональні перехідні зони.

Щедрівки молодіжної групи (типи «J44; P44²» «Зм01-2.24» та «J44; P44²» «Зм08.24» сконцентровані на Київському Лівобережжі та у тонкій смузі вздовж Дніпра на Правобережжі. Не знаходимо їх у поліських та центральних районах Київського Правобережжя.

Друга група щедрівок, що супроводжують театралізовані дійства «Меланки» й «Кози», виявилася найяскравішою у репрезентації опозицій схід/захід та північ/південь. Так, «меланкові» щедрівки марку-

ють опозицію схід/захід. На території правобережної Київщини у її центральній частині (правий берег Ірпеня – Васильківський р-н) стикаються два «меланкових» ареали: подільський (який є продовженням наддніпрянського) та центрально-подніпровський (подніпровсько-лівобережний). Їхній приблизний кордон пролягає паралельно течії Дніпра і збігається тут із межею між північно-подільським та середньо-наддніпрянським регіонами, яка на теренах Київщини досі залишається маловивченою. Протиставлення вздовж цієї лінії проявляється як в етнографічному контексті, так і у структурі наспівів. Так, подніпровський «меланковий» тип «J4₅4³» з ритмоформою 1221;1221 виконували за традицією переважно парубочі гурти, а суттєвою ознакою обрядового дійства було рядження й накладання масок – саме такі форми обряду і наспіву були зафіксовані у Васильківському р-ні. Але у тому ж Васильківському р-ні функціонує й інший – подніпровсько-лівобережний «меланковий» тип «J6ⁿ» 121212 та 121121 з текстом «Меланка ходила, Василька будила», що виконується переважно дітьми, а спів не супроводжується рядженням. Цей тип щедрівок широко розповсюджений на теренах Лівобережної України (Київщина, Полтавщина) та правобережного Подніпров'я [Клименко, 2016, карта 7 на с. А11]. На правобережному Поліссі він відсутній. Втім, на лівобережній Київщині цей наспів відомий, але не з «меланковим» сюжетом, а з текстом «Василева мати пішла щедрувати». І лише на теренах сусідньої Полтавщини «меланковий» текст знову з'являється²¹. К. Квітка, який першим у загальних рисах окреслив ареал «меланкових» пісень, вважав саме Подністров'я осередком їх концен-трації та ймовірним епіцентром розповсюдження [Квітка, 1971]. Ідеться про землі Галичини, Поділля, Буковини, Молдови. Правобережні та лівобережні комплекси «Меланки» утворюють єдиний ареал і співвідносяться між собою як центральний і периферійний субареали культурної традиції. Вони відрізняються між собою як за мелоструктурними, так і за етнографічними показниками. Висновки К. Квітки повністю підтверджує і київський етнолог О. Курочкін [Курочкін, 1995а; 1995б], що досліджував новорічні обряди. Він також доводить, що ареал «меланкових» щедрівок розпадається на два субареали, які співвідносяться між собою як центральний (подніпровський) та периферійний (подніпровський). Кожен з них має характерні риси, які полягають у формах рядження, виконавському статевовіковому складі.

Як свідчить здійснений аналіз, однією з головних релевантних ознак, що маркує приналежність наспіву до одного з двох меланкових ареалів, є саме тип його ритмоструктурної будови.

Натомість, другий тип театралізованих щедрівок, що супроводжує обряд «водіння Кози», репрезентує опозицію північ/південь. Новорічна гра «Коза» широко znana в традиційній культурі східноєвропейських народів, однак місцем її концентрації і зберігання стали землі білорусько-українського пограниччя – Полісся. В українській традиції її фіксують на всій поліській території [Клименко, 2016, карта 8 на

²⁰ Вони виконуються дівчатами напередодні Нового Року (села Забуччя, Мироцьке Києво-Святошинського р-ну). Дівчина виходила пізно ввечері в сад зі сміттям, яке не виміталось з хати впродовж тижня (з 6 до 13 січня) і викидала його під плодове дерево, при тому голосно скандуючи: «Мішу діжку кописткою, Чи буду я [варіант: «Кому буду»] невісткою? Доле, гов!». Після цього прислухалася – з якої сторони собака загавкає, в ту сторону вона піде заміж. Інший варіант записано у с. Наливайківка Макарівського р-ну, де пізно ввечері напередодні свята св. Андрія дівчата виходять на поле, стають на межу, і так само приспівуючи ворожать (варіант тексту: «Сюдитуди кописткою, Кому буду невісткою? Доле гов!»).

²¹ На Полтавщині з'являються й інші типи «меланкових» щедрівок – строфічної структури: 44;54, 44;54² [Сопілка, 2004].

с. А11]. На досліджуваних нами теренах щедрівки «Коза» виявлені у шести населених пунктах північно-подніпровського правобережжя Київщини (Сичівка, Пилява, Богдани, Козаровичі, Рови Вишгородського р-ну, м. Вишгород) та трьох північно-подніпровського Лівобережжя (Літки, Требухів Броварського р-ну, м. Бровари). У перехідній зоні та південних районах Київщини щедрівки «Коза» не виявлені²⁴. У роботі О. Курочкіна, присвяченій картографуванню новорічних обрядів «Коза» та «Меланка», південні кордони ареалу «Кози» стикаються з ареалом «Меланки» і між ними проходить сталий непроникний кордон. Зібрані нами матеріали теж свідчать про те, що ареали «Кози» і «Меланки» чітко розмежовуються, адже немає жодного випадку співіснування обох обрядів в одному селі.

Ритмоструктури та ладозвукоряди дитячих щедрівок утворюють окреслені субареали, які знаходяться у певних співвідношеннях. Найбільш характерною виявилась опозиція схід/захід, відмічена у функціонуванні тридольних та чотиридольних щедрівок: на Правобережжі здебільшого побутує чотиридольний тип щедрівок **2222** (тридольні щедрівки **2112**

з'являються лише у центральньо-подніпровському локусі – Васильківський, Обухівський р-ни), на Лівобережжі, навпаки, переважають тридольні щедрівки типу **2112**.

Правобережні щедрівки лучаться здебільшого з секундовими, терцієвими звукорядами та зрідка з мелодіями, що співаються на одному тоні. Натомість, ладоінтонаційні формули лівобережних щедрівок утворюють певні локуси: «терцієвий», в основному концентрується на Поліссі (Броварський р-н); «скандування» (щезання мелоінтонації) – окрема зона, що охоплює частину Баришівського, Згурівського, Яготинського р-нів²⁵; квартовий та квінтовий – характерний для всього комплексу дитячих щедрівок, окрім Яготинського р-ну, де виявлено **пустку новорічних наспівів**, окрім 4-дольних скандувань. Щодо скандованих щедрівок, то у їх побутуванні нами виявлені такі закономірності: наспівоскандування стабільно мають чотиридольну будову (ніколи не бувають тридольними), а їх ареал є взаємовиключним з ареалом трихордових звукорядів.

²⁴ У незначній кількості щедрівки до обряду «водіння Кози» зафіксовані фольклористами на подільській частині Черкащини та Кіровоградщині [Копил, 1991; Терещенко, 1998].

²⁵ Щедрівки-скандування записані нами у селах: Заворичі, Гоголів, Семиполки Броварського р-ну; Красне, Лизогубова Слобода, Нова Оржиця, Середівка, Турівка, Пасківци-

на, Великій Крупіль Згурівського р-ну; Лехнівка, Ярешки, Хлопків, Перемога, Корнівка Баришівського р-ну; Вишневе, Гензерівка, Лемешівка, Ничипорівка, Червоне Яготинського р-ну; Нижня Дубечня Вишгородського р-ну.

Список бібліографічних посилань

- Єфремов, 2016а – *Єфремов С.* Зимові пісні. Колядки і щедрівки // Історія української музики: У 7 т. / НАН, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. Т.1. Кн.1. Київ: Видавництво ІМФЕ, 2016. С. 41–55.
- Єфремов, 2016б – *Єфремов С.* Ритмокомпозиційна будова традиційних колядок та щедрівок – розмаїття і єдність // Проблеми етномузикології. Вип. 11 / Ред-упор. Євген Єфремов, Ірина Клименко. Київ, НМАУ ім. П. Чайковського, 2016. С. 8–15.
- Єфремов, 1997 – *Єфремов С.* Ритмоструктурні типи календарних наспівів на Київському Поліссі // Полісся України. Вип.1. Київське Полісся. 1994. Львів, 1997. С.245–248.
- Іваницький, 1995 – *Іваницький А.* Етюд з дешифрування фольклору: логічні основи музики // Збірник наукових та науково-методичних праць кафедри фольклору і етнології КДК. Київ, 1995. С. 5–12.
- Карпенко, 2012 – *Карпенко С.* Зимовий обрядово-пісенний цикл Східної Чернігівщини (межиріччя Десни і Сейму) // Проблеми етномузикології / ред.-упоряд. І. Клименко. Київ, 2012. Вип. 6. Слов'янська мелогеографія: Кн. 2). Ч. 1. С. 75–96.
- Квітка, 1971 – *Квітка К.* Песни українских зимних обрядовых празднеств // Квитка Климент. Избранные труды: В 2 т. / Сост. и коммент. В.Л. Гошовского. Т. 1. Москва: Советский композитор, 1971. С.103–155.
- Клименко, 2012 – *Клименко І.* Зимовий обрядово-пісенний цикл в українців: ключові форми та їх картографування (До проблеми візуалізації мелоаналітичних параметрів на географічних картах) // Проблеми етномузикології. Вип. 7. Київ, 2012. (Слов'янська мелогеографія: Кн. 3 з доданням атласом). Ч.1. С.110–120+К11–17.
- Клименко, 2005 – *Клименко І.* Зимові мелоареали південної Пінщини в системі поліської мелоареалогії // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. Ковальчук В. Рівне: Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 27–36.
- Клименко, 2016 – *Клименко І.* Українська зимова макроареалогія в контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву (СБРМ). Частина 1 // Проблеми етномузикології: Вип. 11. Київ, 2016 С. 15–20+карти С. А8, А10–12.
- Коваль, 2006 – *Коваль В.* До питання трансформації щедрівок форм (за матеріалами з околиць на північний захід від Горган) // Етномузіка / упоряд. Б. Луканюк. Львів, 2006. Число 1: Збірка статей та матеріалів на честь 125-ліття Климента Квітки. С. 49–60. (Наукові збірки ЛДМА ім. М. Лисенка. Вип. 12).
- Коваль, 2011 – *Коваль В.* До проблеми мелотипології тридольних щедрівок із висхідним іоніком у музично-ритмічній формі (за матеріалами зимових наспівів з околиць на північний захід від Горган) // Проблеми етномузикології. Вип. 6. Київ, 2011. С. 69–74.
- Копил, 1991 – *Копил С.* Календарная песенность Уманщины: Динамика становления традиции. Дипломная работа. Рук. Е. Єфремов. Киев, КГК, 1991. 95 с. Машинопис.
- Коропніченко, 1996 – *Коропніченко Г.* До питання про південні кордони Київського Полісся (За матеріалами календарної традиції межиріччя Тетерева та Ірпеня) // Полісся: мова, культура, історія. Київ, 1996. С.428–437.
- Коропніченко, 1998 – *Коропніченко Г.* Перехідна зона як об'єкт мелогеографії (за матеріалами весільних наспівів межиріччя - Тетерева та Ірпеня) // Проблеми етномузикології. Вип. 1. Київ, 1998. С. 137–166.
- Коропніченко, 2009 – *Коропніченко Г.* Традиційні колядні наспіви Київщини в контексті дослідження перехідних зон // Проблеми етномузикології / упоряд. Мурзіна О.І. Київ, 2009. Вип. 4. С. 132–153.
- Курочкін, 2005 – *Курочкін О.* Мисливський субстрат новорічної пісні-міфу «Го-го-го Коза» // Етнокультурна спадщина Полісся. Випуск VI. Рівне, 2005. С.37–43.
- Курочкін, 1995а – *Курочкін О.* Із досвіду картографування новорічної обрядовості // Народна творчість та етнологія. 1995 (а) № 2–3. С. 35–43; С. 96.
- Курочкін, 1995б – *Курочкін О.* Українські новорічні обряди. «Коза» і «Маланка». Опішне, 1995 (б).
- Лукашенко, 2016 – *Лукашенко Л.* "Кугутання" в зимовій обрядовості північно-західної України: наспів та контекст // Проблеми етномузикології: Збірник наукових статей: Вип. 11 / Ред-упор. Є. Єфремов, І. Клименко. Київ, НМАУ ім. П. Чайковського, 2016. С. 50–55.
- Лукашенко, 2001 – *Лукашенко Л.* Зимові музичні обряди Південної Берестейщини // Музика та дія в традиційному фольклорі: 36. наук. пр. / упоряд. В. Коваль, Б.-Ю.Янівський. Львів, 2001. С. 31–44.

- Лукашенко, 2008 – *Лукашенко Л.* Зимові обрядові наспіви Північного Подільська // Етномузика / упоряд. І. Довгалюк. Львів, 2008. Число 4 : Збірка статей та матеріалів на честь 100-ї річниці збірника «Галицько-руських народних мелодій» Осипа Роздольського та Станіслава Людкевича. С. 57–72. CD. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка: вип. 21).
- Любимова, 2016 – *Любимова А.* Зимові пісні правобережжя Дніпровської області // Проблеми етномузикології: Збірник наукових статей: Вип. 11 / Ред.-упор. Є. Єфремов, І. Клименко. Київ, НМАУ ім. П. Чайковського, 2016. С. 77–83.
- Пеліна, 2016 – *Пеліна Г.* Музичні жанри різдвяно-новорічного періоду на Мараморошині: мелогеографічний аспект // Проблеми етномузикології: Вип. 11. Київ, НМАУ ім. П. Чайковського, 2016. С. 56–61.
- Пшенічкіна, 2016 – *Пшенічкіна Г.* Традиційні зимові наспіви правобережної Черкащини: типологічно-географічна опозиція // Проблеми етномузикології. Вип. 11. Київ, 2016. С. 62–76.
- Рибак, 2001 – *Рибак Ю.* Зимові мелоформи в народнопісенній культурі верхньоприп'ятського басейну // Поліссезнавство: наукові фольклорно-етнологічні та мистецтвознавчі студії / упоряд. С.І. Шевчук. Рівне : Волинські обереги, 2001. С.18–25.
- Рибак, 2005 – *Рибак Ю.* Мелотипи зимових обрядів Верхньоприп'ятської низовини // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. В. Ковальчук Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 6–27.
- Скаженик, 2004 – *Скаженик М.* Традиційні зимові мелотипи басену р.Уборть (мелогеографічний аспект) // Дослідження, досвід, спогади. Науково-методичне видання. Випуск 5 / упоряд. В. Шерстюк. Київ : КССМШ ім. М. В. Лисенка, ТОВ "ЛК Мейкер", 2004. С. 77–97.
- Скаженик, 2014 – *Скаженик М.* Зимові пісенні традиції басейну Уборті: до питання взаємозв'язків обрядів та мелотипів // Проблеми етномузикології : зб. наук. статей : Вип. 9 / [ред.-упоряд. О. І. Мурзіна]. Київ, 2014. С.64–75.
- Скаженик, 2017 – *Скаженик М.* Мелоареали ранньотрадиційних зимових наспівів басейну Уборті (Середнє Полісся) // Проблеми етномузикології : Збірник наукових статей з атласом: Вип. 12 / Ред.-упор. Є. Єфремов, І. Клименко. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2017. (Серія «Слов'янська мелогеографія» : Кн. 6: Пісенна творчість періоду зимових свят: типологія і географія). Київ, 2017. С. 41–53 + карти + 27 нот.
- Смоляк, 2012 – *Смоляк О.* Народномузичні форми щедрівок західного Поділля // Музична україністика: сучасний вимір : збірник наукових статей. Вип. 8: На пошану члена-кореспондента АМУ, доктора мистецтвознавства, професора Софії Грици / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, [ред.-упоряд. В. Пономаренко]. Київ : ІМФЕ, 2012, С.196–208.
- Сніжко, 1998 – *Сніжко Ю.* Пісенна традиція середнього Подніпров'я (на матеріалі обрядових пісень Обухівського, Кагарлицького районів Київської області). Наук. кер. О. І. Мурзіна. Київ, 1998. Машинопис. 74 с. + 22 с. додатків
- Сопілка, 2004 – *Сопілка Т.* Щедрівки у пісенній традиції Полтавщини (за матеріалами експедицій 1986–2000 рр.) / Т. Сопілка // Проблеми етномузикології / упоряд. О. Мурзіна. Київ : Вид-во НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2004. Вип. 2. С.240–254.
- Терещенко, 1998 – Стародавні пісні степової України та Східного Поділля. Упоряд., нотні транскрипції, передмова О. Терещенка. Кіровоград, 1998. 60с.
- Терещенко, 2016 – *Терещенко О.* "Меланка" в передстеповому й степовому Правобережжі та на східному Поділлі // Проблеми етномузикології. Вип. 11. Київ, 2016. С. 28–49.
- Лисенко, 1990 – Українські народні пісні. В записках М.В. Лисенко Частина 1. Упоряд. Єфремова Л.О. Київ, 1990. С.172.

Анна Коропніченко (Київ)

ТРАДИЦИОННЫЕ НОВОГОДНИЕ НАПЕВЫ КИЕВЩИНЫ В КОНТЕКСТЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПЕРЕХОДНЫХ ЗОН

Автор исследует традиционные новогодние песни Киевской области, определяя их структурно-типологические и мелогеографические характеристики. Согласно анализу, здесь функционируют новогодние мелодии 12 ритмо-структурных типов. Принимая во внимание жанрово-структурные, половозрастные показатели, автор распределяет исследуемый материал на три группы: щедровки молодежного цикла (строфической формы с рефреном); театрализованные игры «Коза», «Меланка» и детские щедровки, заставки элементарного строения. Как и в предыдущих работах, автор прослеживает на заявленной территории признание различных региональных традиций в их оппозициях. Наиболее показательной оказалась оппозиция север/юг, представленная игровыми щедровками «Коза» и «Меланка», а в рамках «меланкового» ареала ярко проявилась оппозиция Левобережье/Правобережье.

Ключевые слова: колядки, щедривки, Киевщина.

Hanna Koropnichenko (Kyiv)

THE TRADITIONAL NEW YEAR CHANTS OF THE KYIV REGION WITHIN THE RESEARCH OF THE TRANSITIONAL ZONES

The paper investigates the traditional New Year chants of Kyiv region, specifying their structural-typological and melogeographic features. According to the undertaken analysis the New Year's tunes of 12 rhythmstructural types have been identified. Based on the genre-structural and gender-age indicators, the author distributes all the analyzed material into 3 groups, including the youth cycle schedrivkas (strophic structure with refrain), dramatized games "Goat" and "Melanka" as well as children's schedrivkas (astrophysical structure). As in her previous works, the author traces in these areas the distinctive features of different regional traditions in their opposition. The north / south opposition, represented by game schedrivkas to "Goats" and "Melanka" has been the most indicative while Left / Right Bank opposition has been well-defined within the boundaries of the "Melanka" areal.

Key words: Ukrainian folk, koliadky, schedrivki, Kyiv region.

Таблиця 1. Музично-ритмічні типи новорічного обрядового циклу Київщини

індекс типологічної групи (за І. Клименко)	силаборитмічний код	ритмічні схеми	жанрові різновиди, інципіти
Зм01-1.10_Дт	J4 ⁿ	1122	щедрівки дитячі
Зм01-2.221 Зм01-2.24	J44;P44 J44;P44 ²	1122,1122;1122,1122	щедрівки молодіжного циклу
Зм02.10_Дт Зм02сп.10[рд]_Дт Зм02.10_Зс_Дт Зм02.12_Зс_Дт	J4 ⁿ	2112 2111 2112 (11112) 2112, 2112	щедрівки дитячі щедрівки дитячі засівалки засівалки
Зм03-1.10_Дт	J4 ⁿ	2222	щедрівки дитячі щедрівка «Васильова мати» наспіви до ворожби
Зм08.221 Зм08.24	J44;P44 J44;P44 ²	2222;2222;4224;4224 2222;2222; :4224;4224:	щедрівки молодіжного циклу
Зм09.10_ТК Зм09.12_ТК	J5 ⁿ J55 ⁿ	11112 (=111111) 11112,11112	щедрівки «Коза»
Зм15.622_Мл-Прб	J4 ₅ 4 ₅ ³	1221,1221;11121,1221	щедрівки «Меланка»
Зм16-2.10_Мл-Лб Зм16-1=Зм03.10тн	J6 ⁿ	121212 121121	щедрівка «Меланка ходила», щедрівка «Васильова мати»
Зм16-1.10_Мл-Лб	J6 ⁿ	222222	щедрівка «Васильова мати»

Нотні приклади

1. *Одна* Калита (Київ: Бровари)

 Сто-т'ть ку-тя на по-ку-ті. Ще-дрий ве-чор, до-брый ве-чор, До-брим лю-дям на здо-ро[в'є]

2. *Одна* Пасічна (Київ: Баришівка)

 Що у цьо-му до-мі ти-ха-я ве-че-ра. Ще-дрый ве-чор, до-брый ве-чор, До-брим лю-дям на здо-ро-в'я.

3. *Одна* Шевченкове (Київ: Згурівка)

 Да сів Сус Хри-стос да ве-че-ря-ти. Ще-дри-[ї] ве-чі-р[и] до-бри-[ї] ве-чі-р[и], до-брим[и] лю-дям на здо-ро-в'я.

4. *Одна* Стара Оржиця (Київ: Згурівка)

 По за га-єм,га-єм, га-єм зе-лень ким. Ще-дрый ве-чор, до-брый ве-чо[ри].

5. *Одна* Шандра (Київ: Миронівка)

 Ой у-чо-ра із-ве-чо-ра пас-ла ма-ланка два ка-чу-ра пас-ла ма-лан-ка два ка-чу-ра.

6. *Одна* Данилівка (Київ: Васильків)

 Ме-ла-нка хо-ди-ла І-ва-ся про-си-ла. І-ва-сю, мій тат-ку, пус-ти нас у хат-ку...

7. Барахти (Київ: Васильків)
 Ме - ла - нка хо - ди - ла Ва - си - лка бу - ди - ла.
 Ва - си - ле - чку, тат - ку, пу - сти нас у хат - ку...

8. Тарасівка (Київ: Бровари)*
 Ва - си - льо - ва ма - ти По - шла ше - дро - ва - ти.
 Край сто - ла сто - я - ла Че - сний хрест дер - жа - ла.
 *Записано від переселенців з с. Велика Димерка

9. Русанів (Київ: Бровари)
 Ва - си - льо - ва ма - ти По - шла ше - дру - ва - ти.
 По - це - ркві хо - ди - ла Зо - ло - тий хрест но - си - ла...

10. Любимівка (Київ: Вишгород)
 Ва - си - льо - ва ма - ти хо - ди - ла ще - дру - ва - ти.
 На Пре - сто - лі сто - я - ла Ра - ду - йтесь, лю - де, у нас Хри - стос бу - де!
 Зо - ло - тий Хрест дер - жа - ла.

11. Сичівка (Київ: Вишгород)
 О - го - го, ко - за, о - го - го, се - ра
 Де хвост по - де - ла? - на соль про - є - ла...

12. Богданівка (Київ: Бровари)
 Ще - дрі во - чка ще - дро ва - ла.
 До ві - ко - нця при - па - да - ла.

13. Требухів (Київ: Бровари)
 Ше - дрий ве - чор, до - брий ве - чор.
 До - брим лю - дям на здо - ров' є...

14. Забуччя (Київ: Києво-Святошинський)
 Ой на рі - чці, на Йо - рда - ні Там Пре - чи - ста ри - зи пра - ла...

15. Вишгород (Київ: Вишгород)
 А в по - лі, в по - лі сам Бог хо - дить, А Ма - тір Бо - жа Їс - ти но - сить...

16. Семиполки (Київ: Бровари)
 Що в по - лі, в по - лі Бог сам по - хо - див.
 Ма - тір Бо - жа - я ри - зи но - си - ла...

17. Бабинці (Київ: Бородянка)
 Ще - дрик, ще - дрик ще - дрі - во - нька, при - ле - ті - ла ла - сті - во - нька.

18. Забуччя (Київ: Києво-Святошинський)
 Мі - шу ді - жку ко - пи - стко - ю, Чи бу - ду я не - ві - стко - ю? До - ле гов!